

ANALIZA FORMALNO-PRAWNA DOT. MOŻLIWOŚCI UZNAWANIA ZEWNĘTRZNYCH EGZAMINÓW JĘZYKOWYCH PRZY REKRUTACJI NA STUDIA WYŻSZE

Spis treści

Wstęp	2
1. Regulacje ustawowe	2
2. Główne wnioski z analizy	4
3. Omówienie zasad rekrutacji w analizowanych uczelniach	7
3.1. Szkoła Główna Handlowa (SGH)	7
3.2. Politechnika Łódzka (PŁ)	9
3.3. Politechnika Warszawska (PW)	11
3.4. Uniwersytet Śląski w Katowicach (UŚ)	12
3.5. SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny	13
3.6. Warszawski Uniwersytet Medyczny	15
3.7. Akademia Nauk Stosowanych (ANS) w Elblągu (dawna PWSZ w Elblągu)	17
3.8. Akademia Nauk Stosowanych (ANSŁ) w Łomży.....	17
3.9. Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego (ASP) w Łodzi	18
3.10. Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy	19
4. Wymagania wobec cudzoziemców	19
5. Propozycje zagadnień do badania kwestionariuszowego	22
6. Trudności w dostępie do informacji	23
7. Wykaz analizowanych dokumentów i stron internetowych:	24

Wstęp

Niniejsza analiza została przygotowana na zlecenie Fundacji Rektorów Polskich i firmy Pearson. Jej celem jest zaprezentowanie informacji dotyczących możliwości uznawania zewnętrznych egzaminów językowych (np. TOEFL, egzaminy Cambridge, egzaminy Pearsona) w procesach rekrutacji na studia I i II stopnia w procesie rekrutacji na studia, w tym na studia anglojęzyczne i wobec kandydatów zagranicznych. Dodatkowo, zanalizowano informacje dotyczące możliwości wykorzystania certyfikatów w ramach zaliczenia lektoratu i/lub egzaminu z języka obcego będącego częścią programu studiów I lub II stopnia i w ramach zaliczenia egzaminu doktorskiego z języka obcego, jednak nie było to głównym przedmiotem niniejszej ekspertyzy.

W ramach opracowywania niniejszego tekstu analizie poddano:

1. Ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*
2. Uchwały senatów uczelni w sprawie regulaminów rekrutacji na studia 10 wybranych uczelni: Szkoły Głównej Handlowej, Politechniki Łódzkiej, Politechniki Warszawskiej, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Humanistycznospołecznego SWPS, Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Akademii Nauk Stosowanych w Elblągu, Akademii Nauk Stosowanych w Łomży, Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi i Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy.

1. Regulacje ustawowe

Zgodnie z art. 28 Ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* określenie warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia i na kształcenie specjalistyczne jest jednym z zadań senatu uczelni. Na mocy art. 70 ust. 1 tej Ustawy uchwała dotycząca ww. zasad rekrutacji musi zostać opublikowana do 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki, w którym ma się odbyć rekrutacja, a w przypadku utworzenia uczelni lub studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu – niezwłocznie.

Przyjęcie na studia może nastąpić poprzez rekrutację, potwierdzenie efektów uczenia się lub przeniesienie z innej uczelni lub uczelni zagranicznej. Dla każdego z tych trybów kwestia uznawania zewnętrznych egzaminów językowych może przedstawiać się inaczej,

co przedstawiono w dalszej części ekspertyzy; jej głównym tematem są procesy rekrutacji jako najczęstszy sposób przyjmowania na studia.

Zgodnie z ww. artykułem, w odniesieniu do osób posiadających polską maturę i pragnących podjąć studia I stopnia lub studia jednolite magisterskie w języku polskim, nie jest możliwe prowadzenie egzaminów wstępnych z języków obcych, ponieważ umiejętności językowe są sprawdzane w ramach egzaminu maturalnego. Dodatkowe egzaminy wstępne ustawa dopuszcza „tylko w przypadku konieczności sprawdzenia uzdolnień artystycznych, sprawności fizycznej lub szczególnych predyspozycji do podejmowania studiów niesprawdzanych w trybie egzaminu maturalnego, egzaminu zawodowego albo egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie”. W przypadku osób posiadających inne świadectwa i dokumenty uprawniające do podjęcia studiów w Polsce (głównie dokumenty zagraniczne) może przeprowadzić dodatkowy egzamin wstępny, w tym językowy, jeżeli zdany przez taką osobę egzamin zagraniczny lub posiadane przez nią świadectwo, dyplom lub inny dokument nie zawiera odpowiednich wyników kształcenia.

Ustawa nie precyzuje wymagań dotyczących rekrutacji na studia prowadzone w językach obcych, w związku z czym uczelnie mogą wprowadzać własne regulacje dotyczące kryteriów przyjęcia na nie, zarówno w przypadku studiów I, jak i II stopnia, wobec obywateli polskich i zagranicznych.

Podstawą przyjęcia na studia II stopnia jest posiadanie dyplomu ukończenia studiów, a „rekrutacja do szkoły doktorskiej odbywa się w drodze konkursu na zasadach określonych przez senat albo radę naukową”; zasady rekrutacji muszą zostać opublikowane co najmniej 5 miesięcy przed jej rozpoczęciem. Ustawa pozostawia uczelniom dowolność w tworzeniu kryteriów przyjęcia na tych dwóch poziomach kształcenia.

2. Główne wnioski z analizy

1) Analiza aktów prawa powszechnie obowiązującego i regulacji badanych uczelni pokazuje, że choć art. 70 *Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym* zdaje się zamykać drogę do prowadzenia przez uczelnie egzaminów językowych, a co za tym idzie, także możliwości uznawania certyfikatów językowych, istnieje szereg sytuacji, w których jest to możliwe, a co za tym idzie – praktykowane. Należą do nich:

a) Rekrutacja na studia prowadzone w języku obcym (w praktyce: angielskim): uczelnie wymagają potwierdzenia znajomości języka obcego, w którym są prowadzone studia, na poziomie min. B2. Generalnie nie organizują wstępnych egzaminów językowych, uznając analizę złożonych dokumentów (certyfikatów, zaświadczeń, dyplomów etc.) za podstawową formę potwierdzenia wymaganych umiejętności. Dowodami tymi są przede wszystkim certyfikaty różnych organizacji egzaminacyjnych.

W drodze wyjątku, dla kandydatów/ek, którzy nie posiadają żadnej formy certyfikatu, zaświadczenia lub innego dowodu, uczelnie organizują wewnętrzny egzamin językowy. Osoba, która do niego przystępuje, musi wnieść opłatę, a po jego przeprowadzeniu otrzymuje zaświadczenie o uzyskanych wynikach.

b) Rekrutacja na studia z Filologii angielskiej: dwie spośród analizowanych uczelni wymagają przedstawienia certyfikatu potwierdzającego znajomość języka angielskiego na oczekiwanym poziomie. W jednej z nich (SWPS) jest to poziom min. B2 dla studiów I stopnia i min. C1 dla studiów II stopnia, w drugiej (ANS w Łomży) – min. B1 dla studiów I stopnia. Uczelnie nie traktują tego wymogu jako podstawy postępowania konkursowego i obliczania liczby punktów kwalifikacyjnych, więc jest to swego rodzaju „wybieg” w stosunku do zasad ustawowych. Uczelnia wskazuje certyfikat jako jeden z obowiązkowo dostarczanych dokumentów (obok np. kwestionariusza osobowego, fotografii, podania o przyjęcie na studia).

c) Wybór przez kandydata/kę lektoratu z języka obcego, którego nie zdawał/a na maturze i którego nie uczył/a się w szkole ponadgimnazjalnej. W uczelniach, których studenci obowiązkowo uczestniczą w lektoratach 2 języków obcych, osoba, która jako jeden z nich wybrała język, którego znajomości nie potwierdza świadectwo szkolne, musi przedstawić certyfikat potwierdzający znajomość wybranego języka obcego.

Rozwiązanie jest analogiczne do opisanego w punkcie b) – wymóg przedstawienia odpowiedniego certyfikatu nie dotyczy procesu rekrutacji (tj. nie wpływa na jej wynik), ale jest niezbędny, by podjąć studia. Certyfikaty muszą przedstawić osoby, które otrzymały pozytywną decyzję rekrutacyjną, jednak jeśli nie dostarczą certyfikatu, nie zostaną student(k)ami.

- d) Rekrutacja na studia I stopnia lub studia jednolite magisterskie osoby legitymującej się egzaminem dojrzałości („stara matura”), w którym była zwolniona z egzaminu z języka obcego na mocy posiadania certyfikatu językowego. Ta sytuacja ma miejsce, kiedy osoba ta bierze udział w rekrutacji na kierunek, w którym jednym z przedmiotów kwalifikacyjnych jest język obcy i konieczne jest przeliczenie posiadanej oceny (której kandydat/ka nie posiada, ponieważ był/a zwolniony/a z egzaminu) na punkty kwalifikacyjne. By było to możliwe, uczelnie tworzą wykazy certyfikatów i uzyskanych wyników w przeliczeniu na punkty kwalifikacyjne.
 - e) Uwzględnienie możliwości uzyskania punktów kwalifikacyjnych za język obcy nie tylko za wynik matury, ale także za posiadanie certyfikatu potwierdzającego znajomość języka angielskiego na poziomie min. B2. Osoba posiadająca certyfikat z wykazu opublikowanego przez uczelnię otrzymuje automatycznie 100% punktów możliwych do zdobycia za język obcy.
- 2) Nie można postawić jednego wniosku dotyczącego katalogu uznawanych certyfikatów. Wśród powszechnie akceptowanych należy wymienić te nadawane przez University of Cambridge ESOL Examinations / University of Cambridge Local Examinations Syndicate, Educational Testing Service (ETS), Princeton, British Council, IDP IELTS Australia and Cambridge Assessment English. Część uczelni umieszcza na listach także certyfikaty TOEFL i Pearsona. Co ważne, w uchwałach znajduje się informacja o możliwości uznania certyfikatu spoza listy, na mocy decyzji odpowiedniej komórki (np. uczelnianej szkoły języków obcych). Niektóre uczelnie zmieniają katalogi akceptowalnych certyfikatów, inne od lat posługują się tą samą listą.
- 3) Ustawa nie stawia ograniczeń dotyczących kryteriów rekrutacji na studia II stopnia. Uczelnie mogą więc prowadzić rekrutację obejmującą także egzaminy językowe, a co za tym idzie – honorować certyfikaty. Jednakże wśród badanych uczelni znalazła się tylko jedna, która sprecyzowała wymagania językowe wyższe niż obligatoryjny dla studiów

I stopnia egzamin na poziomie B2 – był to poziom C1 wyłącznie dla kierunku Filologia angielska.

- 4) W zasadach dotyczących przyjęcia na studia na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się nie uwzględniono osobnego potwierdzania umiejętności językowych. Można założyć, że wynika to z wysokiego stopnia indywidualizacji tej procedury – kandydaci/cki przedstawiają szereg dokumentów, które mają pokazać, że posiadają wybrane efekty uczenia się. Badanie zrealizowane przez IBE w 2018 roku pokazało, że certyfikaty językowe są dowodami chętnie uwzględnianymi przez uczelnie, ponieważ nie trzeba ich interpretować ani weryfikować ich prawdziwości. Z drugiej strony, część kandydatów/ek aplikujących na studia w ramach tej procedury, nie jest zainteresowana „zaliczeniem” w ten sposób lektoratów, ponieważ chce korzystać z możliwości bezpłatnej nauki języka obcego.
- 5) W części uczelni nie opublikowano wykazów akceptowanych certyfikatów, choć treść analizowanych uchwał i załączników do nich wskazuje, że taki wykaz funkcjonuje. W niektórych uczelniach lista „wisi” na stronie jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za przeprowadzenie rekrutacji, w innych natomiast nie było możliwe jej znalezienie.
- 6) Wobec kandydatów/ek zagranicznych (cudzoziemców) we wszystkich uczelniach sformułowano niemal identyczne wymagania. By podjąć studia, muszą oni przedstawić określone dokumenty potwierdzające, że mają prawo uczyć się w Polsce, ukończyli etap edukacji, które uprawnia do podjęcia studiów, a także, że posiadają kompetencje językowe. Wymagania są zbieżne lub identyczne i w głównej mierze wynikają wprost z przepisów. Szczegółowe informacje dotyczące wymagań wobec studentów zagranicznych znajdują się w rozdziale 5.

3. Omówienie zasad rekrutacji w analizowanych uczelniach

3.1. Szkoła Główna Handlowa (SGH)

SGH prowadzi studia licencjackie w języku polskim i angielskim, studia magisterskie w języku polskim i angielskim oraz szkołę doktorską. Certyfikaty potwierdzające znajomość języków obcych są przydatne przede wszystkim przy rekrutacji na studia w języku angielskim (licencjackie i magisterskie) i w bardzo ograniczonym zakresie przy rekrutacji na polskojęzyczne studia licencjackie. W Uchwale Senatu SGH regulującej zasady rekrutacji na rok akademicki 2023/2024 znacząco zmieniły się zasady uznawania certyfikatów w stosunku do dotychczasowych. We wcześniejszych regulacjach wymieniano enumeratywnie liczne organizacje egzaminacyjne, konkretne egzaminy, a w przypadku części z nich także progi punktowe lub wymagane oceny, a Uczelniana Komisja Rekrutacyjna (UKR) mogła dopuścić certyfikat spoza listy. W przyszłorocznej rekrutacji zwiększono decyzyjność UKR, jednocześnie likwidując listę certyfikatów (dla studiów licencjackich w języku polskim) lub znacząco ją okrajając (dla studiów w języku angielskim).

a) Studia I stopnia (licencjackie) w języku polskim

W rekrutacji na studia licencjackie w języku polskim certyfikat potwierdzający umiejętności językowe jest potrzebny tylko w jednej sytuacji: wtedy, kiedy kandydat/ka, który/a chce uczestniczyć w lektoracie z języka, którego nie zdawał/a na maturze lub z którego nie posiada pozytywnej oceny na świadectwie ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej.

Kandydat/ka na studia pierwszego stopnia zobowiązany/a jest udokumentować znajomość wybranego przez siebie języka obcego na zadeklarowanym poziomie (min. A2) w trakcie składania dokumentów; nie jest to element podlegający ocenie, tylko jeden z wymaganych dokumentów dla osób już zakwalifikowanych na studia. Przedstawiony przez nią „dokument podlega akceptacji przez UKR na podstawie wiążącej opinii Centrum Nauki Języków Obcych SGH”. Do roku akademickiego 2022/2023 SGH publikowała listę certyfikatów, które uznaje za potwierdzenie umiejętności językowych. Ich (nieobowiązujący od roku akademickiego 2023/2024) wykaz znajduje się na stronie: https://www.sgh.waw.pl/sites/sgh.waw.pl/files/2022-07/sr_certyfikaty%20A2_dr.pdf.

b) studia II stopnia (magisterskie) w języku polskim

Proces rekrutacji na studia magisterskie w trybie „powszechnym” (dla osób, które nie ukończyły studiów I stopnia w SGH) obejmuje m.in. sprawdzian kwalifikacyjny, w tym obowiązkowy dla wszystkich kandydatów i kandydatek moduł „językowo-ogólny”. Sprawdzianu nie można zastąpić żadnym certyfikatem; jest obowiązkowym elementem rekrutacji dla wszystkich kandydatów i kandydatek.

c) studia w języku angielskim (licencjackie i magisterskie)

W ramach rekrutacji na studia w języku angielskim SGH wymaga „złożenia dokumentu potwierdzającego znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej B2”. Uczelnia uznaje szereg certyfikatów językowych wydanych przez:

1. University of Cambridge ESOL Examinations
2. Educational Testing Service (ETS), Princeton, USA
3. British Council, IDP IELTS Australia and Cambridge Assessment English

Dodatkowo, Uczelniana Komisja Rekrutacyjna może uznać inny dokument na podstawie decyzji Centrum Nauczania Języków Obcych.

Powyższa lista uznawanych certyfikatów została znacznie skrócona w stosunku do obowiązującej w poprzednich latach. W rekrutacji na rok akademicki uznawane były – bez konieczności uzyskania akceptacji UKR – także certyfikaty:

1. Organizacji zrzeszonych w Association of Language Testers in Europe (ALTE)
2. European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages (ECL)
3. City & Guilds, City & Guilds Pitman Qualifications, Pitman Qualifications Institute
4. Edexcel, Pearson Language Tests, Pearson Language Assessments
5. Education Development International (EDI), London Chamber of Commerce and Industry Examinations Board
6. ICFE Cambridge English
7. Telc GmbH, WBT Weiterbildungs-Testsysteme GmbH

Dla każdej ww. organizacji wskazano, jakie certyfikaty są uznawane (zarówno w odniesieniu do obecnej, jak i przeszłej listy), a w części przypadków ustalono również progi punktowe. Pełen wykaz dokumentów uznawanych do 2022 roku znajduje się na stronie:

<https://www.sgh.waw.pl/sites/sgh.waw.pl/files/2022->

[04/Zestawienie%20dokument%C3%B3w%20potwierdzaj%C4%85cych%20znajomo%C5%9B%C4%87%20j%C4%99zyka%20angielskiego%202022%202023.pdf](#), a od roku 2023 –

w załączniku nr 2 do Uchwały Senatu nr 227.

Uczelnia za potwierdzenie znajomości języka angielskiego na poziomie B2 uznaje również szereg dokumentów z systemów oświaty i szkolnictwa wyższego, zaświadczeń o zdaniu egzaminów resortowych lub państwowych, ukończenia studiów lingwistycznych, filologicznych lub z zakresu nauczania języka angielskiego lub z wykładowym angielskim, a także lub uzyskania stopnia lub tytułu naukowego w uczelni z wykładowym angielskim. Osoby, które nie posiadają żadnego uznawanego przez SGH dokumentu potwierdzającego znajomość języka angielskiego, mogą przystąpić do egzaminu ustnego prowadzonego przez komisję powołaną przez SGH.

3.2. Politechnika Łódzka (PŁ)

W Politechnice Łódzkiej prowadzone są studia I i II stopnia w językach polskim i angielskim oraz na jednym kierunku studiów I stopnia w języku francuskim. Dodatkowo, na studiach w języku polskim istnieje możliwość wybrania „ścieżki językowej” na 2 kierunkach studiów I stopnia i 4 kierunkach studiów II stopnia, jednak nie wskazano kryteriów przyjęcia na tę formę studiów. Studia w języku angielskim są dostępne na 14 kierunkach I stopnia i 13 kierunkach II stopnia. Certyfikaty językowe są uwzględniane w dwóch przypadkach:

a) **Proces rekrutacji na studia w językach angielskim i francuskim.** Politechnika Łódzka, inaczej niż SGH, nie wskazała poziomu znajomości języków w systemie ESOKJ, tylko wymieniła akceptowalne certyfikaty i/lub wydające je organizacje. Dla części z nich wskazano progi punktowe lub oceny wymagane do uznania certyfikatu. Politechnika Łódzka akceptuje certyfikaty i zaświadczenia wydane przez poniższe organizacje:

1. University of Cambridge Local Examinations Syndicate;
2. International English Language Testing System IELTS – zaświadczenia wydane przez University of Cambridge ESOL Examinations;
3. British Council, IDP IELTS Australia;
4. Educational Testing Service (ETS);
5. Edexcel, Pearson Language Tests, Pearson Language Assessments.

Dla każdej organizacji wymieniono akceptowane certyfikaty, a dla niektórych z nich progi punktowe lub oceny.

Możliwe jest również przedstawienie innego certyfikatu, a o jego uznaniu decyduje Sekcja Mobilności Studenckiej w Centrum Współpracy Międzynarodowej Politechniki Łódzkiej. Podobnie jak SGH, Politechnika Łódzka dopuszcza także inne niż certyfikaty możliwości potwierdzenia posiadanych umiejętności językowych, jednak przyjęto nieco łagodniejsze kryteria: uczelnia nie wymaga ukończenia studiów filologicznych lub lingwistycznych, a jedynie zaświadczenia, że kandydat/ka jest w ich trakcie. Podobnie jest ze studiami zagranicznymi. Potwierdzeniem posiadania umiejętności językowych jest również przedstawienie dowodu na ukończenie zagranicznej szkoły lub uczelni z angielskim jako językiem wykładowym. Osoby, które nie posiadają żadnego certyfikatu ani zaświadczenia potwierdzającego znajomość języka angielskiego na oczekiwanym poziomie, mogą wziąć udział w płatnym egzaminie prowadzonym przez Centrum Językowe Politechniki Łódzkiej.

- b) **Proces rekrutacji kandydatów/ek z tzw. starą maturą** („egzamin dojrzałości”) w przypadku, w którym byli zwolnieni z egzaminu z języka obcego na podstawie certyfikatu, „jako ocenę z języka obcego mają wpisany certyfikat, otrzymują liczbę punktów zgodnie z wykazem zawartym w Załączniku nr 5” do uchwały. W załączniku tym wskazano certyfikaty dla języków: angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, włoskiego, portugalskiego i rosyjskiego. Dla potwierdzenia umiejętności w zakresie języka angielskiego Politechnika Łódzka dopuszcza tylko certyfikaty dwóch organizacji: University of Cambridge Local Examinations Syndicate i Educational Testing Service, Princeton, USA. Być może wynika to z faktu, iż z egzaminu dojrzałości z języka angielskiego zwalniano wyłącznie na podstawie tych dwóch grup certyfikatów. W procesie rekrutacji ustalono progi punktowe: 120, 160, 190 lub 200 punktów, uzależnione od uzyskanej oceny, przy czym jedynie w przypadku angielskiego uwzględniono wszystkie 4 progi.

Politechnika Łódzka wykorzystuje certyfikaty wyłącznie w ramach rekrutacji na studia prowadzone w językach obcych (czyli, poza jednym wyjątkiem, w języku angielskim). Ich analiza jest podstawową metodą weryfikacji umiejętności językowych niezbędnych do podjęcia studiów. Drugi przypadek, dotyczący kandydatów/ek ze starą maturą, ma charakter marginalny, ponieważ dotyczy osób, które ukończyły szkołę średnią najpóźniej

w 2004 roku i pragną zrekrutować się na studia nie w ramach procedury potwierdzenia efektów uczenia się, tylko standardowej rekrutacji.

3.3. Politechnika Warszawska (PW)

W Politechnice Warszawskiej prowadzone są studia I i II stopnia w językach polskim i angielskim, studia jednolite magisterskie z architektury w języku polskim. Rekrutacja odbywa się w ramach 4 odrębnych konkursów: na kierunek Architektura w języku polskim, na kierunek Architektura w języku angielskim, na pozostałe kierunki studiów oraz na kierunki studiów prowadzone w filii PW w Płocku. Studia w języku angielskim są dostępne na 12 kierunkach studiów I stopnia i na 20 kierunkach studiów II stopnia.

a) studia w języku polskim

W rekrutacji na kierunki prowadzone w języku polskim istnieje możliwość uzyskania punktów kwalifikacyjnych za język obcy nie tylko na podstawie wyniku matury, ale także „określonego certyfikatu” językowego na poziomie co najmniej B2. Posiadanie jednego z certyfikatów z listy daje 100% punktów za język obcy. W analizowanej uchwale, jej załącznikach, uchwałach z wcześniejszych lat, regulaminie studiów nie znaleziono informacji – wykazu uznawanych certyfikatów. Znajduje się on w jednym miejscu: na stronie dotyczącej studiów stacjonarnych (<https://www.bps.pw.edu.pl/Studia-I-stopnia-i-jednolite-studia-magisterskie/Studia-stacjonarne/Zasady-rekrutacji/Przeliczanie-punktow-kwalifikacyjnych>). Nie wiadomo, jakie jest umocowanie prawne tego dokumentu, ponieważ w uchwałach dotyczących rekrutacji nie zawarto informacji o jego istnieniu (pojawia się jedynie sformułowanie „określony certyfikat”). Wykaz uznawanych certyfikatów dotyczy rekrutacji na rok akademicki 2022/2023; nie znaleziono analogicznego dla roku akademickiego 2023/2024. Zgodnie z dokumentem, Politechnika Warszawska akceptuje certyfikaty następujących organizacji:

1. International English Language Testing System (Academic) IELTS
2. Association of Language Testers in Europe (ALTE)
3. Educational Testing Service (ETS)
4. City & Guilds, City & Guilds Pitman Qualifications, Pitman Qualifications Institute
5. Edexcel, Pearson Language Tests, Pearson Language Assessments
6. Education Development International (EDI), London Chamber of Commerce and Industry Examinations Board

7. Certificates telc GmbH, WBT Weiterbildungs-Testsysteme GmbH
8. The Foreign Language Centre of Warsaw University of Technology (Centrum Języków Obcych Politechniki Warszawskiej)

Dla każdej z organizacji wskazano konkretne certyfikaty, a dla części z nich progi punktowe. Nie ma natomiast informacji o możliwości uznania innych certyfikatów, np. na mocy decyzji komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za rekrutację bądź nauczanie języków obcych.

b) studia w języku angielskim

W ramach rekrutacji na studia w języku angielskim (I lub II stopnia) Politechnika Warszawska wymaga przedstawienia „określonego certyfikatu znajomości języka angielskiego na poziomie co najmniej B2”. Ponieważ podobnie jak w przypadku rekrutacji na studia polskojęzyczne nie znaleziono innego dokumentu wskazującego „określone certyfikaty”, przyjęto, że ich wykaz jest tożsamy z omówionym wyżej. W rekrutacji na studia anglojęzyczne PW za potwierdzenie znajomości języka angielskiego uznaje także maturę lub dyplom ze szkoły anglojęzycznej lub studiów anglojęzycznych (bez ograniczenia jedynie do studiów zagranicznych), maturę międzynarodową i europejską, maturę dwujęzyczną bądź w klasie dwujęzycznej i uzyskanie min. 80% z matury z języka angielskiego na poziomie rozszerzonym. Nie wskazano natomiast certyfikatów i innych dokumentów wydanych przez instytucje rządowe ani dyplomów ukończenia studiów filologicznych bądź lingwistycznych.

3.4. Uniwersytet Śląski w Katowicach (UŚ)

Na Uniwersytecie Śląskim prowadzone są studia I i II stopnia oraz studia jednolite magisterskie. Studia w języku angielskim są dostępne na 2 kierunkach studiów I stopnia i na 7 kierunkach studiów II stopnia.

W ramach rekrutacji na studia w języku angielskim Uniwersytet Śląski wymaga „przedłożenia dokumentu potwierdzającego znajomość języka angielskiego na poziomie co najmniej B2”. Osoby, które nie posiadają żadnego certyfikatu, mogą potwierdzić znajomość języka angielskiego podczas rozmowy kwalifikacyjnej. Wykaz certyfikatów nie znalazł się ani w uchwale, ani w żadnym z załączników do niej, ani na stronie poświęconej rekrutacji na studia anglojęzyczne (<https://katalog.us.edu.pl/catalog/program/view?id=12780>). Nie ma go także w żadnej odrębnej uchwale senatu UŚ.

Uniwersytet Śląski przeszedł w ostatnich latach proces głębokich zmian, by stać się uczelnią otwartą na różnorodność i specjalne potrzeby edukacyjne. Zwiększenie jego dostępności było priorytetem władz rektorskich. Temu celowi zostały podporządkowane gruntowne zmiany struktury organizacyjnej uczelni, sposoby komunikacji, organizacja przestrzeni. Dzięki przeprowadzonym zmianom procesy rekrutacji stały się dużo bardziej zindywidualizowane pod kątem specjalnych potrzeb związanych m.in. z formą egzaminów / procedur rekrutacyjnych. Można założyć, że otwartość na różnorodne formy potwierdzania umiejętności językowych także jest większa niż w innych uczelniach.

W rekrutacji na studia polskojęzyczne nie uwzględnia się certyfikatów językowych, a jedynie – zgodnie z Ustawą – wyniki matury. Dodatkowe wymagania sformułowano jedynie dla kierunków „Teologia” i „Realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia”. Wymagania nie dotyczą umiejętności językowych, tylko kwestii niesprawdzalnych na maturze – „akceptacji katolickiego charakteru studiów oraz zasad moralności chrześcijańskiej” dla teologii i posiadania portfolio prac własnych i zdania egzaminu praktycznego, pisemnego i ustnego weryfikujących uzdolnienia artystyczne.

3.5. SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny

Senat Uniwersytetu Humanistycznospołecznego SWPS podjął uchwałę dotyczącą zasad rekrutacji w terminie przewidzianym Ustawą, jednakże określenie szczegółowych zasad postępowania rekrutacyjnego uchwała deleguje na rektora i wyznacza późniejsze terminy ich sformułowania: 31 marca 2023 roku dla studiów prowadzonych w języku polskim i 23 grudnia 2022 roku dla studiów w języku angielskim. W tych regulacjach (które dopiero zostaną ogłoszone) zostaną zawarte informacje dotyczące zasad prowadzenia „egzaminów kwalifikacyjnych oraz egzaminów wstępnych oraz zasady potwierdzania znajomości języka polskiego i obcego na wymaganym poziomie” (art. 5 ust. 2). Wykaz uznawanych certyfikatów znajduje się w załączniku do opublikowanej uchwały, natomiast zasady dla osób nieposiadających certyfikatów, dyplomów i zaświadczeń z załącznika znajdują się w zarządzeniu rektora.

Poziom znajomości języka obcego jest sprawdzany w czterech przypadkach. Dla rekrutacji na Filologię angielską I stopnia i studia anglojęzyczne wymagana jest znajomość języka

angielskiego na poziomie B2, dla rekrutacji na Filologię angielską II stopnia – na poziomie C1. Dla rekrutacji na inne filologie z rozszerzonym angielskim wymagana jest znajomość języka angielskiego na poziomie B1, a na pozostałe filologie (bez rozszerzonego angielskiego) – znajomość dowolnego języka obcego na poziomie B1.

SWPS oferuje 6 kierunków studiów prowadzonych w języku angielskim w Warszawie (3 kierunki studiów I stopnia i 3 kierunki studiów II stopnia, w tym psychologia i management na studiach I i II stopnia, School of Form na studiach I stopnia i Global Minds: Psychology of Global Mobility na studiach II stopnia) i jeden kierunek we Wrocławiu (studia I stopnia z psychologii). W pozostałych lokalizacjach (Sopot, Katowice, Poznań, Kraków, Sopot i Rzeszów) nie ma oferty anglojęzycznej; w Krakowie i Rzeszowie prowadzone są jedynie studia podyplomowe.

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do Uchwały Senatu znajomość języka angielskiego na poziomie B2 potwierdzają certyfikaty wydane przez następujące organizacje:

1. University of Cambridge Local Examinations Syndicate
2. University of Cambridge ESOL Examinations
3. British Council
4. Education Australia
5. Educational Testing Service, Princeton, USA
6. LanguageCert International ESOL Qualifications
7. City & Guilds (City & Guilds Pitman Qualifications).
8. London Chamber of Commerce and Industry Examinations Board
9. tele GmbH
10. Pearson Language Assessments lub Pearson Language Tests
11. Certificate in English Language Skills (CELS)
12. Rada Koordynacyjna ds. Certyfikacji Biegłości Językowej Uniwersytetu Warszawskiego
13. Uniwersytet SWPS

Dla każdej z organizacji wymienionej w punktach 1-11 wskazano konkretne certyfikaty, a dla części z nich progi punktowe lub dopuszczalne oceny.

Znajomość języka angielskiego na poziomie C1, niezbędną w rekrutacji na Filologię angielską II stopnia, potwierdzają wybrane certyfikaty wszystkich ww. organizacji lub uzyskanie z nich wyższych ocen.

SWPS za potwierdzenie znajomości języka angielskiego na poziomach B2 i C1 uznaje również szereg dokumentów z systemów oświaty i szkolnictwa wyższego, zaświadczeń o zdaniu egzaminów resortowych lub państwowych, dyplomów ukończenia studiów lingwistycznych, filologicznych lub z zakresu nauczania języka angielskiego lub z wykładowym angielskim, a także lub uzyskania stopnia lub tytułu naukowego w uczelni z wykładowym angielskim. Wśród akceptowanych dokumentów nie ma polskiej matury, w tym matury dwujęzycznej. W załączniku nie wskazano certyfikatów poświadczających znajomość języka angielskiego na poziomie B1, uwzględnianego w rekrutacji na filologie inne niż angielska.

3.6. Warszawski Uniwersytet Medyczny

Warszawski Uniwersytet Medyczny prowadzi studia I i II stopnia oraz studia jednolite magisterskie w języku polskim i angielskim. Osoby pragnące podjąć studia w języku angielskim muszą potwierdzić znajomość tego języka na poziomie min. B2. Mogą to zrobić za pomocą certyfikatów wskazanych w załącznikach dla każdego kierunku studiów. W takim przypadku certyfikat – podobnie jak w SGH i PW – nie jest elementem podlegającym ocenie w rekrutacji, tylko uznaje się go za dokument niezbędny do podjęcia studiów. Z kolei rozwiązanie takie, jak w Politechnice Łódzkiej zastosowano wobec kandydatów i kandydatek legitymujących się egzaminem dojrzałości. Jeżeli uczestniczą w rekrutacji na kierunek, na który jedną ze składowych oceny jest wynik egzaminu maturalnego z angielskiego, a oni byli zeń zwolnieni no mocy certyfikatu językowego, wynik tego ostatniego jest przeliczany na punkty kwalifikacyjne.

- a) **studia w języku angielskim:** na WUM dostępne są studia w języku angielskim na kierunkach: farmaceutycznym, lekarskim i lekarsko-dentystycznym. W załączniku do uchwały dotyczącej ogólnych zasad rekrutacji wskazano, że kandydaci i kandydatki, którzy nie zdawali matury „w języku angielskim” ani nie jest on ich językiem ojczystym „muszą przedstawić świadectwo (IELTS lub TOEFL lub TOEIC lub CEFR) lub inny dokument potwierdzający znajomość języka angielskiego na poziomie umożliwiającym odbywanie studiów”. Na uwagę zasługują tu cztery kwestie:
1. niezdefiniowane pojęcie „języka ojczystego” – w uchwale nie wskazano, co jaki dokument) poświadcza ten fakt (w innych uczelniach bywa to np. świadectwo szkolne, zagraniczna matura itp.),

2. określenie „matura w języku angielskim” a nie „matura z języka angielskiego”, które każe przypuszczać, że chodzi o maturę zagraniczną lub dwujęzyczną,
3. brak wskazania certyfikatów Cambridge w uchwale (mogą być uznane jako „inny dokument” lub „certyfikat równoważny”, ale w pozostałych analizowanych uczelniach pojawiają się one na pierwszym miejscu),
4. dla kierunku farmaceutycznego nie wskazano, że sposobem potwierdzenia znajomości języka angielskiego może być egzamin pisemny z języka angielskiego. Dla kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego taka możliwość istnieje; określono minimalny wynik potwierdzający tę znajomość (83%).

Jednocześnie w WUM, inaczej niż w pozostałych analizowanych uczelniach, kandydaci i kandydatki na studia anglojęzyczne nie tylko przedstawiają certyfikat, ale także zdają egzamin kompetencyjny umożliwiający „sprawdzenie rozumienia zasad biologii, chemii, umiejętność podejmowania decyzji oraz logicznego myślenia”. Egzamin przeprowadzany jest w języku angielskim, co stanowi dodatkowy sposób weryfikacji jego znajomości.

b) **studia w języku polskim:** możliwość wykorzystania certyfikatów językowych dotyczy tylko kandydatów/ek legitymujących się egzaminem dojrzałości. W ich przypadku dla języka angielskiego honorowane są certyfikaty wydane przez następujące organizacje:

1. University of Cambridge Local Examinations Syndicate (FCE, CAE, CPE)
2. University of Cambridge ESOL Examinations (FCE, CAE, CPE)
3. Educational Testing Service, Princeton, USA (TOEFL)

Dla każdego z nich wskazano sposób przeliczania wyniku na punkty kwalifikacyjne. Podobnie jak w pozostałych uczelniach stosujących praktykę przeliczania ocen z certyfikatów na punkty kwalifikacyjne akceptowane są tylko certyfikaty obydwu ośrodków Cambridge i TOEFL. W przypadku pozostałych języków (niemiecki, francuski, włoski, rosyjski, portugalski, hiszpański) również jest to tylko kilka z powszechnie uznawanych certyfikatów. Można przypuszczać, że wynika to z regulacji dot. zwalniania z egzaminu dojrzałości wyłącznie na podstawie tych konkretnych certyfikatów.

3.7. Akademia Nauk Stosowanych (ANS) w Elblągu (dawna PWSZ w Elblągu)

W Akademii Nauk Stosowanych w Elblągu prowadzone są studia I i II stopnia oraz studia jednolite magisterskie; wszystkie kierunki prowadzone są w języku polskim. W Uchwale Senatu nr 38/2022, w której określono warunki rekrutacji, nie wskazano informacji o egzaminach językowych lub wymogu przedstawienia dokumentów potwierdzających znajomość języków obcych. Jedynym odniesieniem do tej kwestii są kryteria przyjęcia na studia I stopnia i studia jednolite magisterskie, w których jako przedmioty obowiązkowe wskazano „język obcy” (dla kierunków: administracja, ekonomia, pedagogika, filologia polska, logopedia, mechanika i budowa maszyn, budownictwo, kosmetologia, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna) lub „język angielski” (dla kierunków informatyka i filologia angielska). Wobec kandydatów/ek na studia II stopnia nie sformułowano żadnych wymagań związanych z umiejętnościami językowymi.

3.8. Akademia Nauk Stosowanych (ANSŁ) w Łomży

W Akademii Nauk Stosowanych w Łomży prowadzone są studia I i II stopnia i studia jednolite magisterskie. Uczelnia nie oferuje studiów w języku angielskim, ale wykorzystuje certyfikaty w procesie rekrutacji na studia na kierunku Filologia angielska, a także umożliwia osobom legitymującym się egzaminem dojrzałości przeliczenie oceny z certyfikatu, na podstawie którego były zwolnione z egzaminu z języka obcego, na punkty kwalifikacyjne.

a) studia I stopnia na kierunku Filologia angielska

Kandydatem/ką może zostać osoba, która spełnia jeden z trzech warunków: zdała egzamin maturalny na poziomie rozszerzonym na min. 30%, poziomie podstawowym na min. 60% lub posiada certyfikat językowy, który potwierdza, że zna język angielski co najmniej na poziomie B1. Osoby, które nie posiadają żadnego z tych dokumentów, ale chcą podjąć studia z filologii angielskiej, muszą przystąpić do egzaminu kwalifikacyjnego organizowanego przez ANSŁ.

ANSŁ stosuje inne rozwiązanie niż SWPS: nie uznaje certyfikatów wprost, po prostu wskazując, które są honorowane, tylko uzyskane w nich wyniki lub oceny przelicza na procenty matury podstawowej lub rozszerzonej i dalej przelicza na punkty kwalifikacyjne. Zgodnie z uchwałą uznawane są certyfikaty (bez wskazania organizacji certyfikującej):

1. FCE i CAE
2. PTE Level 2, 3, 4 (Pearson English International Certificate)

3. PET (Cambridge B1 Preliminary, dawniej Preliminary English Test)

Uzyskane wyniki (oceny literowe, punktowe lub procentowe) są przeliczane na wynik matury w trzech progach: 50, 80 lub 100% dla matury podstawowej lub rozszerzonej. FCE, CAE, CPE i PTE Level 3, 4 i 5 mogą być wykorzystane zarówno „w roli” matury podstawowej, jak i rozszerzonej; wymieniony w punkcie 3 certyfikat PET i certyfikat PTE Level 2 – tylko podstawowej, ponieważ potwierdzają znajomość angielskiego tylko na poziomie B1. Zaskakujące jest nieuwzględnienie certyfikatu CPE, który zazwyczaj występuje „w komplecie” z pozostałymi certyfikatami Cambridge.

Przeliczniki stosowane przez ANSŁ są, w porównaniu z innymi uczelniami, mało korzystne dla kandydatów/ek. Przykładowo, na Politechnice Warszawskiej osoba posiadająca certyfikat na poziomie B2, niezależnie od oceny, otrzymuje 100% punktów za język obcy, natomiast w ANSŁ osoba, która zdała egzamin CAE (poziom C1, a więc wyższy od wymaganego przez ANSŁ) i uzyskała ocenę B, otrzymuje jedynie 80% punktów.

- b) rekrutacja kandydatów/ek legitymujących się egzaminem dojrzałości** – osoby te mogą wskazać język angielski jako przedmiot podlegający ocenie i przeliczyć ocenę na certyfikacie lub sam certyfikat na określoną liczbę punktów nowej matury za język obcy. Przelicznik jest taki jak w punkcie a) – zasadach dla kierunku Filologia angielska.

3.9. Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego (ASP) w Łodzi

Łódzka Akademia Sztuk Pięknych prowadzi studia I i II stopnia oraz studia jednolite magisterskie w językach polskim i angielskim.

Znajomość języka angielskiego jest potwierdzana na dwa sposoby:

- bezpośredni, w postaci obowiązku dostarczenia certyfikatu potwierdzającego znajomość języka angielskiego na poziomie B1
- pośredni, w postaci konieczności zdania egzaminu merytorycznego na studia w języku angielskim.

Jest to rozwiązanie analogiczne do stosowanego przez Warszawski Uniwersytet Medyczny, w którym kandydaci/cki nie tylko dostarczają certyfikat (traktowany jak dokument, a nie przedmiot oceny w postępowaniu rekrutacyjnym), ale także są w stanie uzyskać wysoki

wynik egzaminu związanego z przedmiotem studiów tylko, jeśli bardzo dobrze opanowali język angielski.

W dokumentach obowiązujących w ASP w Łodzi, w tym w Zarządzeniu Rektora regulującym kwestie dotyczące m.in. dostarczanych dokumentów, nie wskazano, jakie certyfikaty są honorowane i jakie istnieją możliwości potwierdzenia kompetencji językowych, jeśli nie posiada się certyfikatu.

3.10. Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszcy

Bydgoska Akademia Muzyczna prowadzi studia I i II stopnia, w tym na 2 kierunkach: Instrumentalistyka oraz Jazz i muzyka estradowa. Osoby, które chcą podjąć studia w języku angielskim, muszą przedstawić certyfikat potwierdzający znajomość języka angielskiego na poziomie B1 dla studiów I stopnia i B2 dla studiów II stopnia lub dyplomu ukończenia szkoły lub studiów dających znajomość języka angielskiego na poziomie B1 lub B2.

Dodatkowo kandydat(k)om będącym obywatel(k)ami polskimi komisja egzaminacyjna może zaproponować, by egzamin ustny (obligatoryjny dla wszystkich kandydatów/ek) na któryś z kierunków nauczanych także po angielsku został przeprowadzony w języku angielskim. Skutkuje to zrekrutowaniem kandydata/ki na studia anglojęzyczne. Uchwała nie opisuje tej możliwości szczegółowo, jednak można uznać, że jest to rozwiązanie analogiczne do stosowanego w WUM i łódzkiej ASP, czyli pośredni sposób sprawdzenia znajomości języka. W bydgoskiej Akademii Muzycznej inicjatywa ta wychodzi jednak od komisji, a nie od kandydata/ki, co odróżnia tę uczelnię od pozostałych.

W uchwale nie zawarto wykazu certyfikatów potwierdzających znajomość języka angielskiego na poziomie B1 i B2. Jest to uchwała ubiegłoroczna (dla roku 2022/2023), ponieważ jest ona najnowszą dostępną na stronie uczelni.

4. Wymagania wobec cudzoziemców

Wymagania wobec cudzoziemców pragnących podjąć studia w analizowanych polskich uczelniach są do siebie nawzajem zbliżone, czasem: identyczne. Dlatego też zebrano je w tym miejscu. Kandydaci/teki zagraniczni mogą podejmować zarówno studia w języku polskim, jak i angielskim, a w zależności od umów międzynarodowych – na studiach płatnych lub bezpłatnych. Wymagania te zebrano w poniższej tabeli.

Wymaganie	Dokument potwierdzający	SGH	PŁ	PW	UŚ	SWPS	WUM	ANSE	ANSŁ	ASP	AMuz
Znajomość języka polskiego (dla studiów w języku polskim) – do wyboru:	certyfi­kat znajomości języka polskiego, wydany przez Państwową Komisję do spraw Poświadczenia Znajomości Języka Polskiego jako Obcego	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	bd.
	inny certyfi­kat potwierdzający znajomość języka polskiego, wydany przez polską uczelnię wyższą lub przez polski lub zagraniczny podmiot, który od co najmniej trzech lat prowadzi lektoraty lub zajęcia w zakresie nauczania języka polskiego lub języka polskiego jako obcego albo inne zajęcia dydaktyczne w języku polskim	tak	bd.	bd.	bd.	bd.	tak	tak	tak	tak	bd.
	test kwalifikacyjny ze znajomości języka polskiego przed Komisją ds. weryfikacji znajomości języka wykładowego dla cudzoziemców ze znajomości języka polskiego ALBO	tak	nie	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	nie
	pol­skie świadectwo dojrzałości albo zagraniczne świadectwo ukończenia szkoły średniej, w której zajęcia były prowadzone w języku polskim, lub dyplom ukończenia studiów wyższych prowadzonych w języku polskim ALBO	tak	bd.	bd.	bd.	bd.	tak	bd.	tak	bd.	tak
	ukończenie rocznego kursu przygotowawczego	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	tak	tak	tak
	potwierdzenie znajomości języka polskiego przez uczelnię prowadzącą rekrutację	bd	bd	bd	bd.	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Formalna możliwość podjęcia studiów – wymagane	dla studiów I stopnia: świadectwo dojrzałości albo świadectwo dojrzałości i zaświadczenia o wynikach egzaminu maturalnego, o których mowa w ustawie o systemie oświaty, lub zagraniczne świadectwo dojrzałości uprawniające do ubiegania się o przyjęcie na studia	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak

wszystkie dokumenty	Zagraniczne świadectwo powinno być: zalegalizowane lub opatrzone apostille (nie dotyczy dokumentów wydanych w krajach Unii Europejskiej, OECD i EFTA oraz dyplomów IB i EB); przetłumaczone na język polski lub angielski; ALBO Decyzja o uznaniu równoważności świadectwa (procedura kuratorium oświaty)										
	Dla studiów II stopnia: dyplom ukończenia studiów I stopnia lub dyplom studiów jednolitych upoważniający do kontynuacji studiów na stopniu wyższym w systemie edukacyjnym, w którym dokument został wystawiony	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
	Nostryfikacja dyplomu (jeśli jest konieczna)	bd.	bd.	bd.	bd.	tak	bd.	bd.	tak	tak	tak
Legalny pobyt i dokumenty	Wiza, karta pobytu, Karta Polaka lub inny dokument uprawniający do pobytu w PL	nie	tak	tak	bd.	bd.	tak	tak	tak	tak	bd
	Oświadczenie o ubezpieczeniu zdrowotnym	bd.	bd.	bd.	tak	bd.	bd.	tak	tak	tak	bd
	Tłumaczenie przysięgłe dokumentów lub poświadczane przez polskiego konsula	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Finansowanie	Informacja, czy przysługuje mu zwolnienie z opłat za studia lub zobowiązanie do opłat	tak	tak	tak	bd.	bd.	tak	tak	tak	bd.	bd

5. Propozycje zagadnień do badania kwestionariuszowego

W kontekście badania możliwości szerszego wykorzystywania certyfikatów zewnętrznych (nadawanych przez organizacje egzaminacyjne) warto zadać uczelniom pytania, które pozwolą:

1. Zidentyfikować wszystkie sytuacje, w których uczelnia korzysta z certyfikatów w procesie rekrutacji obywateli i obywaterek polskich (umożliwi to całościowe objęcie sposobów wykorzystywania certyfikatów, które bywa rozsiane po różnych uchwałach i ich częściach).
2. Zidentyfikować wszystkie sytuacje, w których uczelnia korzysta z certyfikatów w procesie rekrutacji obywateli i obywaterek zagranicznych (jw.).
3. Poznać kryteria wyboru organizacji egzaminacyjnych i konkretnych certyfikatów, zwłaszcza, kiedy ich lista jest krótsza niż w innych uczelniach.
4. Zbadać poziom otwartości na poszerzenie listy honorowanych certyfikatów.
5. Poznać stosunek liczby kandydatów/ek posługujących się certyfikatami do podchodzących do egzaminów językowych prowadzonych przez uczelnię (umożliwi to oszacowanie, na ile warto docierać do osób nieposiadających certyfikatów i czy jest to znacząca grupa).
6. Poznać stosunek liczby kandydatów/ek polskich do kandydatów/ek zagranicznych w rekrutacji na studia anglojęzyczne (umożliwi to oszacowanie, na ile warto docierać do którejś z grup z ofertą dotyczącą certyfikowania umiejętności językowych).

6. Trudności w dostępie do informacji

Analiza 9 omówionych powyżej przypadków oraz kilku uczelni, na temat których w analizie nie napisano, pokazuje, że informacje na temat zasad rekrutacji bywają niekompletne lub w ogóle niedostępne pomimo ustawowego obowiązku opublikowania ich w postaci uchwały senatu uczelni. Problem z dostępnością informacji polega na:

1. Ograniczeniu dostępu do wewnętrznych aktów normatywnych wyłącznie dla osób posiadających konto w uczelnianym systemie WIKAMP. Uniemożliwia to poznanie zasad rekrutacji osobom, które planują się do niej przygotowywać na podstawie aktu normatywnego, a nie jedynie informacji na stronie. Problem ten dotyczy Politechniki Łódzkiej, choć jednocześnie należy zauważyć, że uczelnia ta opracowała bogate, jasne i przejrzyste materiały informacyjne.
2. Publikacji samej dwuzdaniowej uchwały, której treść ogranicza się do zaanonsowania załącznika zawierającego komplet informacji, bez tego załącznika. Problem ten dotyczy m.in. Wrocławskiej Akademii Muzycznej.
3. Zawarcia w uchwale (wydanej w terminie) ogólnych informacji dotyczących zasad rekrutacji i wskazaniu, że szczegółowe informacje zostaną opublikowane we wskazanym terminie, np. wiosną 2023.
4. Delegowaniu zadania opracowania szczegółowych zasad rekrutacji do Rektora Uczelni i jego (przyszłego) zarządzenia, które nie zostało jeszcze opublikowane, a najprawdopodobniej – wydane.
5. Publikacja uchwały dla roku akademickiego 2022/2023 zamiast uchwały na rok 2023/2024 (czyli faktyczny brak publikacji tegorocznej uchwały).
6. Brak wykazu akceptowanych certyfikatów, choć z treści uchwały lub załącznika do niej wynika, że wykaz taki istnieje. Przykładowo, w uchwale znajduje się sformułowanie „określony certyfikat” lub „certyfikat uznany przez komisję rekrutacyjną”, ale brak wykazu uniemożliwia zorientowanie się, czy posiadany certyfikat jest „określony” lub „uznany” .

7. Wykaz analizowanych dokumentów i stron internetowych:

1. Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku Dz. U. 2018 poz. 1668
2. Uchwała nr 227 Senatu Szkoły Głównej Handlowej z dnia 22 czerwca 2022 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na I rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie w roku akademickim 2023/2024: <https://bap.sgh.waw.pl/d/6151/5/> wraz z załącznikami:
 - a. Załącznik nr 1: Zasady przeprowadzania testu z wiedzy o przedsiębiorczości na studia stacjonarne pierwszego stopnia w języku polskim oraz sprawdzianu kwalifikacyjnego na stacjonarne studia drugiego stopnia w języku polskim;
 - b. Załącznik nr 2: Zestawienie dokumentów potwierdzających znajomość języka angielskiego;
 - c. Załącznik nr 5: Wykaz dokumentów i sposób ich składania przez kandydatów na studia wyższe.
3. Uchwała nr 175 Senatu Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji do Szkoły Doktorskiej w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie w roku akademickim 2022/2023: <https://www.sgh.waw.pl/sites/sgh.waw.pl/files/2022-06/szkola-doktorska-warunki-rekrutacji.pdf>
4. Uchwała Nr 22/2021 Senatu Politechniki Łódzkiej z dnia 30 czerwca 2021 r. Zasady przyjęć na studia pierwszego i drugiego stopnia w Politechnice Łódzkiej w roku akademickim 2022/2023 (Tekst jednolity ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr 35/2022) wraz z załącznikami:
 - a. Załącznik nr 4: Dokumenty wymagane od kandydatów na studia;
 - b. Załącznik nr 5: Wykaz certyfikatów i punktów klasyfikacyjnych przypisanych certyfikatom.
5. Uchwała nr 247/L/2022 Senatu Politechniki Warszawskiej z dnia 22 czerwca 2022 r. wraz z załącznikami:

- a. Załącznik nr 1: Wykaz kierunków, poziomów i profili kształcenia oraz form studiów, na które będą prowadzone przyjęcia w Politechnice Warszawskiej w roku akademickim 2023/2024;
 - b. Załącznik nr 2: Zasady przyjęć kandydatów na studia jednolite i studia pierwszego stopnia w Politechnice Warszawskiej w roku akademickim 2023/2024;
 - c. Załącznik nr 3: Zasady kwalifikacji kandydatów na studia drugiego stopnia w Politechnice Warszawskiej w roku akademickim 2023/2024;
 - d. Załącznik nr 4: Zasady przyjęć na studia cudzoziemców w Politechnice Warszawskiej w roku akademickim 2023/2024.
6. Uchwała nr 298 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 28 czerwca 2022 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na I rok studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w roku akademickim 2023/2024 wraz z 9 załącznikami dotyczącymi rekrutacji na poszczególne wydziały
7. Uchwała Nr 40/2022 Senatu SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego z dnia 24 czerwca 2022 roku wraz z załącznikami:
- a. Załącznik nr 1: Warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia w SWPS Uniwersytecie Humanistycznospołecznym w roku akademickim 2023/2024;
 - b. Załącznik nr 2: Wykaz dokumentów potwierdzających znajomość języka obcego.
8. Uchwała nr 25/2022 Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 20 czerwca 2022 r. w sprawie ustalenia warunków, trybu, terminu rozpoczęcia i zakończenia oraz sposobu przeprowadzenia rekrutacji na pierwszy rok studiów w roku akademickim 2023/2024 w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym wraz z załącznikami:
- a. Załącznik nr 1: Warunki, tryb, termin rozpoczęcia i zakończenia oraz sposób przeprowadzenia rekrutacji na pierwszy rok studiów w roku akademickim 2023/2024 w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym;

- b. Załącznik nr 18: Kierunek Farmacja;
 - c. Załącznik nr 19: Kierunek Lekarski;
 - d. Załącznik nr 20: Kierunek Lekarsko-dentystyczny;
 - e. Załącznik nr 23: Zasady uznawania certyfikatów językowych w postępowaniu kwalifikacyjnym na studia.
9. Uchwała Senatu Akademii Nauk Stosowanych w Elblągu nr 38/2022 w sprawie warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia w Akademii Nauk Stosowanych w Elblągu na rok akademicki 2023/2024 wraz z załącznikiem: Warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia w Akademii Nauk Stosowanych w Elblągu na rok akademicki 2023/2024.
10. Uchwała nr 19/2022 Senatu Akademii Nauk Stosowanych w Łomży z dnia 30 czerwca 2022 roku w sprawie warunków, trybu oraz terminów postępowania rekrutacyjnego na studia I stopnia, studia II stopnia i studia jednolite magisterskie w Akademii Nauk Stosowanych w Łomży w roku akademickim 2023/2024 wraz z załącznikiem: Regulamin Postępowania Rekrutacyjnego w ANSŁ.
11. Uchwała nr 136/22/k20-24 Senatu Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi z dnia 28 czerwca 2022 r. w sprawie: ustalenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji oraz sposobu jej przeprowadzenia na pierwszy rok studiów w Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi oraz ustalenia zakresu egzaminu wstępnego na prowadzone przez uczelnię formy i poziomy studiów na poszczególnych kierunkach studiów na rok akademicki 2023/2024.
12. Dokument: Warunki i tryb rekrutacji na studia pierwszego i drugiego stopnia w Akademii Muzycznej imienia Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy w roku akademickim 2022/2023.